ХОЗЯЙСТВЕННО-БИОЛОГИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СОРТОВ ЕЖЕВИКИ (*RUBUS CAESIS* L.) В УСЛОВИЯХ ЗАПАДНОЙ ЛЕСОСТЕПИ УКРАИНЫ

Ю.Ю. ТЕЛЕПЕНЬКО, младший научный сотрудник
Институт садоводства НААН Украины, 03027, Киев-27, ул. Садовая, 23,
e-mail: juli23@meta.ua

Приведены результаты изучения влияния факторов внешней среды на физиологическое состояние сортов ежевики иностранной и отечественной селекции в период с 2015 по 2017 года. В частности, изучены морозо- и засухоустойчивость, репродуктивная способность и потенциальная урожайность исследуемых сортов с целью выделения среди них наиболее адаптированных к определенным почвенно-климатическим условиям выращивания.
Ключевые слова: ежевика, сорт, адаптивность, морозо- и засухоустойчивость, побегообразовательная способность, продуктивность, зеленые пигменты, водоудерживающая способность, удельная поверхностная плотность листа.

Одержано редколегією 14.04.19

DOI: 10.35205/0558-1125-2019-74-32-39
УДК 631.526.32:634.74:631.55:632.112

АДАПТИВНІСТЬ НОВИХ СОРТІВ ЖИМОЛОСТІ СИНЬОЇ (*LONICERA COERULEA* L.) В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Я.Ю. ТЕРЕЩЕНКО, В.А. КРИВОШАПКА, О.М. ЯРЕЩЕНКО,
кандидати с.-г. наук
Інститут садівництва (ІС) НААН України, 03027, Київ-27, вул. Садова 23,
e-mail: yantereshchenko@gmail.com, v.kryvoshapka@ukr.net, yareshchenko_a@ukr.net
В.Г. ЛИСАНЮК, доктор с.-г. наук, професор
ННЦ «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства»
НААН України, 08631, Київська обл.,
Васильківський р-н, смт Глеваха, вул. Вокзальна, 11

Подано результати колекційного сортовивчення жимолості синьої вітчизняної та зарубіжної селекції у північній частині Лісостепу. Визначено суми активних температур для проходження рослинами основних фенофаз розвитку. Досліджувані сорти розділено на три групи за стиглістю (ранньо-, середньо- та пізньостиглі). Виділено кращі за врожайністю (Дует, Аврора, Спокуса). Проведено вивчення водного режиму листя у 12 вітчизняних та зарубіжних сортів. За показниками водно-фізичних властивостей листків, як найбільш стійкі до посухи, виділилися Дует, Ханібі, Каріна, Дочь вєлікана та Алісія.
Ключові слова: жимолость синя, сорт, фенологічні фази, урожайність, водоутримувальна здатність, оводненість, посухостійкість.

© Терещенко Я.Ю., Кривошапка В.А., Ярещенко О.М, Лисанюк В.Г. 2019

Жимолость синя належить до численної родини жимолостевих, яка налічує близько 200 видів. Проте саме зазначений вид виділяється з-поміж інших наявністю їстівних плодів. Природним ареалом його поширення є Західна Європа, Прибалтика, Кавказ, Сибір, Далекий Схід, Японія [1]. В межах України у дикій природі цей вид зустрічається тільки на горі Петрос у Карпатах [2].

Окультуренням, селекцією та промисловим вирощуванням жимолості синьої займаються в ряді країн (Канада, Японія, Росія, Польща та ін.). Зокрема, в Росії роботу з селекції перспективних сортів її було розпочато наприкінці XIX ст. [3, 4]. На даний момент до російського реєстру селекційних досягнень занесено понад 80 сортів даної культури. В Україні її досліджують з 80-х років минулого століття. Перші сорти спільної селекції ВІР та Краснокутської ДСС були включені до «Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні» 2000 році. З того часу і донині було створено 9 вітчизняних сортів: Богдана, Фіалка (з 2000 р., селекції ВІР та Краснокутської ДСС), Дончанка, Скіфська, Степова, Українка (з 2001 року, селекції Донецького ботанічного саду), Алісія, Спокуса (з 2010 р., селекції Краснокутського НДЦС) і Чайка (з 2010 р., селекції Інституту помології ім. Л.П. Симиренка) [2].

Плоди жимолості синьої є цінним харчовим і дієтичним продуктом, завдяки вмісту в них великого спектру поживних речовин і приємному солодкувато-кислому смаку. Дослідження, проведені вітчизняними та зарубіжними вченими, свідчать про велику кількість в ягодах сухих розчинних речовин (СРР) (10-13 %), вітамінів А і С (0,08-0,12 і 46-170 мг/100 г відповідно), Р (до 2800 мг/100 г) і В, цукрів (галактоза, фруктоза, глюкоза) – 1,48-12,5, дубильних – 0,8-0,3 і пектинових речовин – 1,1-1,6 %, кислот (2,7-4,8 %) [1]. Крім того, в них міститься багато макро- та мікроелементів, а саме: магнія (21,7 мг%) та натрія (19,3 мг%), тобто більше, ніж у лісових ягодах [5, 6]. Рослини жимолості синьої невибагливі до умов вирощування і характеризуються високою зимостійкістю, в тому числі стійкістю квіток до пізньовесняних заморозків, щорічним плодоношенням, дуже раннім та одномірним дозріванням плодів, що особливо важливо з точки зору комерційного вирощування.

В Україні станом на сьогодні ця культура є нішевою і вирощується здебільшого на присадибних ділянках та мініфермах поряд з іншими ягідними культурами. Офіційних даних щодо площ насаджень, зайнятих жимолостю синьою, немає. Перші її промислові насадження загальною площею близько 50 га закладено, за нашими даними, у 2017-2018 роках у західних регіонах України.

Фактори, що стримують широке впровадження жимолості синьої у промислові сади, – це, на нашу думку, невисока врожайність застарілих сортів, недостатня обізнаність споживачів щодо харчової цінності ягід і брак інформації про можливість успішного вирощування в певній кліматичній зоні. Однак головною причиною залишається досі несформований ринок цієї ягоди, як вітчизняний, так і світовий. При цьому основою його формування має стати новітній сортимент. Тому вкрай важливим є проведення комплексних досліджень господарсько-біологічних ознак передусім нових вітчизняних та інтродукованих сортів, рівня прояву та впливу цих ознак на продуктивність зазначеної культури, її адаптивність до умов вирощування та інших параметрів і виділення кращих для добору у первинне вивчення, а також з метою подальшого залучення у селекційний процес. Первинною ланкою етапів таких досліджень є колекційне сортовивчення, а також вивчення водного режиму рослин.

В Лісостепу України щорічно спостерігаються несприятливі погодні умови під час вегетації. Весняно-літні періоди характеризуються не стільки підвищенням температури, скільки частими посухами. І хоча в середньому сума опадів за ці періоди знаходиться в межах норми, але їх випадання вкрай нерівномірне. Особливо посушливими є березень і квітень, що підвищує ризик осипання зав'язі, зменшує кількість і якість урожаю та скорочує тривалість його зберігання. Це негативно впливає на закладання генеративних бруньок і може негативно вплинути на майбутній урожай [7].

Висока температура повітря та низька його вологість викликають повітряну посуху, що переростає у ґрунтову. Жимолость синя – рослина вологолюбна з неглибокою кореневою системою – погано переносить повітряну посуху, внаслідок якої з'являються опіки на листках. Тому в умовах кліматичних змін актуальним стає створення сортів, добре адаптованих до несприятливих абіотичних факторів довкілля і перш за все стійких до посухи.

Методика та об'єкти. Дослідження проведено в Інституті садівництва Національної академії аграрних наук (ІС НААН) України у 2017-2018 роках. Дослідні насадження закладено у 2014 р. за методикою колекційного сортовивчення. Схема садіння 3,0х1,0 м. Ділянка зрошувана, у міжряддях задерніння. Досліджували 12 сортів вітчизняної (української) та зарубіжної селекції: Ханібі (Honey bee), Аврора, Дует, Каріна, Дочь вєлікана, Бакчарскій вєлікан, Бакчарская юбілєйная, Сільгінка, Богдана, Фіалка, Спокуса, Алісія. Останній взято за контроль.

Дослід включав два етапи: визначення компонентів продуктивності (ваговим методом), термінів проходження рослинами основних фенологічних фаз (польові спостереження), а також елементів посухостійкості.

Обліки та спостереження виконувалися за загальноприйнятими методиками. З метою визначення посухостійких сортів і гібридів застосовували польовий та лабораторно-польовий методи. Останній включав дослідження водного режиму листкового апарату. Аналізували водоутримувальну здатність листя шляхом обчислення втрати ними води за одиницю часу (через 2, 4, 6 і 24 години) при штучному зав'яданні, експонуючи листя в умовах повітряної посухи, а також його оводненість [8, 9].

Результати досліджень. Жимолость синя виділяється з-поміж інших кущових ягідних культур досить стислим періодом проходження рослинами таких важливих фенофаз розвитку, як розпускання бруньок, цвітіння і достигання врожаю. Було встановлено, що раннім розпусканням бруньок характеризуються сорти Спокуса та Сільгінка, пізнім – Дует і Каріна. Решта сортів, які вивчалися, займала проміжне положення. Проте дати початку розпускання бруньок варіюють по роках. Зокрема, у 2017 р. даний процес у рослин досліджуваної культури відмічали 15-26 березня. Сума активних температур (вище +5 °С), необхідна для початку цієї фази, становила в різних сортів від +60 до +94 °С. У 2018 році її початок зафіксовано 1-9 квітня. Тривалість періоду проходження даної фенофази була стислішою порівняно з попереднім роком, а накопичення суми активних температур відбувалося поступово і плавно. Загалом для рослин з ранніми строками зазначеної фази (Спокуса, Сільгінка) вона складала +26 °С, для пізніх майже відповідала показникам 2017 р. (+94 °С).

Початок цвітіння у рослин, які вивчалися, було відмічено у квітні (у 2017 році – 2-15.04, у 2018 р. – 14-25.04 в залежності від сорту). Дослідження показали, що сума активних температур, котрі необхідні для проходження цієї фенофази, становить +155 °С для ранньоквітуючих сортів (Спокуса, Алісія), +226

для рослин з середніми термінами цвітіння (Богдана, Фіалка, Ханібі, Аврора) і +299 °С для пізноквітуючих (Дочь вєлікана, Каріна, Дует).

Початок дозрівання плодів у 2017 році припав на третю декаду травня при накопиченні суми активних температур на рівні +423 °С, а у 2018 р. – на другу (+558 °С).

За строками достигання досліджувані сорти було розділено на 3 групи: ранньостиглі – Фіалка, Сільгінка, Бакчарскій вєлікан (24.05-30.05), середньостиглі – Аврора, Бакчарская юбілєйная, Алісія та Богдана (1.06-7.06), пізньостиглі – Ханібі, Дочь вєлікана, Каріна, Дует (11.06-18.06). Різниця за термінами дозрівання між групами стиглості складала 5-7 діб.

Середня врожайність протягом років досліджень коливалась у межах 0,2-1,8 т/га. Низьковрожайним виявився сорт Богдана (0,2 т/га), високоврожайними – Дует, Аврора, Спокуса (1,8-1,2 т/га). Загалом по сортах вищою врожайність була у 2018 році, що пояснюється вступом рослин у товарне плодоношення та формуванням оптимальної кількості плодоносних гілок на кущі (табл.).

Продуктивність сортів жимолості синьої, ІС НААН, 2017-2018 рр. (садіння 2014 р., схема 3х1 м)

Сорт	Строк достигання	Урожайність, т/га			Маса ягід, г			Смак, бал
		2017	2018	середнє	2017	2018	середнє	
Аврора	Середн.	1,36	1,53	1,5	0,8	1,1	1,0	7,5
Спокуса	Середн.	1,16	1,43	1,3	0,9	1,3	1,1	8,7
Фіалка	Ранній	1,13	0,93	1,0	0,7	1,0	0,9	8,8
Бакчарская юбілєйная	Середн.	0,44	1,17	0,8	0,9	1,4	1,2	8,3
Ханібі	Серед.-піз.	0,43	2,01	1,2	1,1	1,1	1,1	7,2
Алісія (к.)	Середн.	0,37	1,62	1,0	1,0	1,2	1,1	8,5
Дочь вєлікана	Пізній	0,2	1,86	1,0	1,1	1,4	1,2	8,2
Сільгінка	Ранній	0,19	1,02	0,6	1,2	1,2	1,2	8,3
Бакчарскій вєлікан	Ранній	0,15	1,0	0,6	1,0	1,6	1,3	8,4
Богдана	Середн.	0,11	0,35	0,2	0,7	1,1	0,9	7,5
Каріна	Пізній	0,2	1,61	0,9	0,9	1,3	1,1	7,5
Дует	Пізній	0,2	3,4	1,8	1,3	2,0	1,7	7,9

Середня маса ягід варіювала в межах 0,9-1,7 г, до великоплідних було віднесено сорти Бакчарскій вєлікан, Дочь вєлікана, Бакчарская юбілєйная, Сільгінка (1,2-1,4 г). Найбільші плоди округлої форми відмічено в Дуета (1,7 г).

Органолептична оцінка плодів показала, що високими смаковими якостями (8,7-8,8 бала) характеризувалися Спокуса та Фіалка, котрі перевищили контрольний сорт Алісія.

За дефіциту вологи та високої температури повітря рослини зменшують транспірацію. Як відомо, інтенсивність фотосинтезу, а, отже, й формування продуктивності різних органів відбувається при достатній транспірації. При недостатніх температурі та вологозабезпеченні нагромадження органічних речовин знижується, що призводить до відхилень від оптимальних параметрів росту й розвитку і, у свою чергу, спричинює недобір урожаю [10, 11, 12, 13, 14].

Встановлення водних властивостей листя показало різницю між сортами. В середньому за роки досліджень цей показник коливався від 55,0 до 60,0 %.

Найбільшу оводненість листків відмічено в сортів Фіалка, Бакчарскій вєлікан і Бакчарская юбілєйная (в межах 59,7-60,0 %).

Разом з визначенням оводненості тканин листя вивчали його водоутримувальну спроможність. Посухостійкість забезпечується значною водоутримувальною здатністю клітин листків, наявністю в їх вакуолях і цитоплазмі низькомолекулярних сполук з високою гідрофільністю [4, 8]. За нашими даними, в середньому за роки досліджень інтенсивність втрати води листям у різних сортів була неоднаковою – від 5,6 до 15,3 % при двогодинній, від 11,0 до 26,7 при чотиригодинній, від 15,5 до 31,8 при шестигодинній та від 40,2 до 54,0 % при 24-годинній експозиціях (рис.).

На початку досліду найбільш інтенсивно втрачали воду листки Аврори, Богдани, Бакчарской юбілєйной та Сільгінки (13,9-15,3), а найменш – Дуета (5,6 %). Високою здатністю утримувати воду характеризувалися також сорти Ханібі, Дочь вєлікана, Каріна та Алісія, в яких цей показник був у межах 8,4-10,4 %. Така закономірність простежувалася переважно протягом усієї експозиції, особливо в перші години досліду (через 2, 4 і 6 годин).

Найбільшу водоутримувальну спроможність за роки досліджень виявлено в Дуета, який характеризувався низьким відсотком втрати води на протязі всієї експозиції – від 5,6 % при початковій до 40,2 за 24-годинної. Високу здатність утримувати воду відмічено в Ханібі та Каріни (відповідно 8,4-44,4 і 9,6-44,0 %), дещо нижчі показники були в сортів Дочь вєлікана (9,1-49,3) і Алісія (10,4-46,9 %). Найінтенсивніше втрачало воду протягом усієї експозиції листя Богдани та Аврори, а також Сільгінки та Бакчарскої юбілєйної. Висока водовіддача в останнього з названих сортів швидше за все пов'язана з вищим вмістом води в листках (60 %), оскільки найбільше її втрачають рослини з вищою оводненістю. Водночас у польових умовах в Аврори, Бакчарскої юбілєйної та Сільгінки спостерігалися всихання та опіки країв або цілих листків, що характерно для пошкоджень за умов атмосферної посухи.

Як відомо, існує позитивний кореляційний зв'язок між водоутримувальною спроможністю і ступенем посухостійкості плодових порід [15].

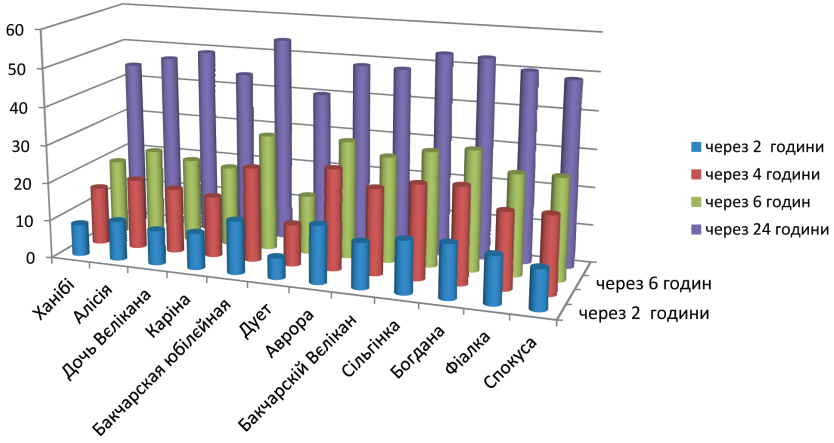

Рис. Втрата води листками сортів жимолості синьої, %
(середнє за 2017 – 2018 рр.)

Згідно з результатами досліджень сорти можна розділити на групи за останнім з указаних показників: дуже висока посухостійкість притаманна Дуету, висока – Ханібі, Каріні, Дочєрі вєлікана та Алісії, середня – Спокусі, Бакчарскому вєлікану, Фіалці, низька – Аврорі, Богдані, Бакчарскій юбілєйній та Сільгінці.

Висновки. Проведено вивчення водного режиму листя рослин 12 сортів жимолості синьої вітчизняної та зарубіжної селекції за умов дії повітряно сухої експозиції. За показниками водно-фізичних властивостей листків попередньо виділено сорт з дуже високою посухостійкістю – Дует, до групи з високою та середньою стійкістю віднесено Ханібі, Каріну, Дочь вєлікана, Алісію, Спокусу, Бакчарскій вєлікан, Фіалку, до низькопосухостійких – Аврору, Богдану, Бакчарскую юбілєйную та Сільгінку.

Серед досліджуваного сортименту за строками достигання виділено сорти: ранньостиглі – Фіалка, Сільгінка, Бакчарскій вєлікан і пізньостиглі – Ханібі, Дочь вєлікана, Дует, Каріна; за врожайністю – Дует, Аврора, Спокуса; за масою плоду – Бакчарскій вєлікан, Дочь вєлікана, Бакчарская юбілєйная, Сільгінка; за смаковими якостями – Спокуса та Фіалка. Таким чином, вищезазначені сорти доцільно залучати в подальшому для досліджень за методикою первинного сортовивчення та для використання в сучасних селекційних програмах.

Список використаної літератури

1. Куклина А.Г. Жимолость, ирга: пособие для садоводов-любителей. М.: Изд-во «Ниола-Пресс», 2007. С. 44-65.
2. Меженський В.М., Меженська Л.О., Якубенко Б.Є. Нетрадиційні ягідні культури: рекомендації з селекції та розмноження. К.: ЦП «Компринт», 2014. С. 42-46.
3. Завалишина О.М., Лезин М.С., Севрюкова В.А. Оценка сортов жимолости по ряду показателей в условиях Среднего Урала. *Вестник Алтайского государственного аграрного университета.* 2017. № 7 (153). С. 39-44.
4. Хабаров С.Н., Хохлякова Л.А., Канарский А.А. Жимолость – перспективная промышленная культура Сибири. *Достижения науки и техники АПК.* 2010. № 50. С. 35-36.
5. Линда Митт. Приусадебное декоративное садоводство. М.: Колос, 1973. 100 с.
6. Гибало В.М., Тихий Т.І. Сорти жимолості голубої (*Lonicera coerulea* L.) Інституту помології ім. Л.П. Симиренка в Лісостепу України. *Садівництво*. 2017. Вип.72. С. 30-34.
7. Кліматичні зміни та ризики при вирощуванні плодових і ягідних культур в умовах північного Лісостепу України / В.А. Кривошапка, О.І. Китаєв, М.О. Бублик, В.В. Груша. *Садівництво*. 2016. Вип. 71. С. 130-139.
8. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур / Под ред. Е.Н. Седова, Т.П. Огольцовой. Орел: Изд-во Всероссийского научно-исследовательского института селекции плодовых культур, 1999. 608 с.
9. Кушниренко М.Д., Курчатова Г.П., Крюкова Е.В. Методы оценки засухоустойчивости плодовых растений. Кишинев: Штиинца, 1975. 24 с.
10. Ерёмин Г.В., Кошелёв И.К. Физиология засухоустойчивости растений. М.: Наука, 1971. С. 132-150.

11. Кривошапка В.А., Ярещенко О.М., Єжов В.М. Оцінка посухостійкості сортів і гібридних форм чорної смородини (*Ribes nigrum* L.) в Лісостепу України. *Садівництво*. 2014. Вип. 68. С. 344-351.
12. Кривошапка В.А., Ярещенко О.М., Терещенко Я.Ю. Оцінка посухостійкості сортів і відбірних гібридних форм чорної смородини (*Ribes nigrum* L.) і червоних порічок (*Ribes rubrum* L.). Матер. міжнарод. конф. молодих учених «Актуальні проблеми ботаніки та екології», Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України, Херсонський державний університет, м. Херсон, Україна, 29 .06-3.07.2016 р. С. 125.
13. Комплексна оцінка посухо- та жаростійкості сортів вишні в північному Лісостепу України / В.А. Скряга, М.О. Бублик, Н.В. Мойсейченко, О.І. Китаєв. *Садівництво*. 2005. Вип. 57. С. 480-486.
14. Полевой В.В. Физиология растений. М.: Высшая школа, 1989. 464 с.
15. Еремеев Г.Н. Материалы по водному режиму и стойкости к засушливым условиям некоторых древесных растений. Краткие итоги работ по физиологии и биохимии растений за 1957-1958 гг.: научн. тр. Труды Никитс. бот. сада. Ялта, 1959. Т. 30. С. 52-57.

ADAPTIVITY OF THE NEW SWEET-BERRY HONEYSUCKLE (*LONICERA COERULEA* L.) CULTIVARS UNDER THE CONDITIONS OF THE UKRAINE'S LISOSTEPPE

YA.YU. TERESHCHENKO, V.A. KRYVOSHAPKA, O.M. YARESHCHENKO, PhDs
Institute of Horticulture, NAAS of Ukraine,
03027, Kyiv-27, 23 Sadova st.,
e-mail: yantereshchenko@gmail.com, v.kryvoshapka@ukr.ne, yareshchenko_a@ukr.net
L.G. LYSANYUK, Doctor, Professor
National scientific centre "Institute for agricultural engineering and electrification" NAAS of Ukraine, 08631, Kyiv region, Vasylkiv district, Glevakha, 11, Vokzalna st.

The authors present the results sweet-berry honeysuckle inland and foreign collectional breeding in the Northern part of the Lisosteppe. The amounts of the effective temperatures have been determined necessary for the plants main phenophases development. The sweet-berry honeysuckle distinguishes itself among the other bushy small fruit crops for the rather brief period of the passage by the plants of such important development phenophases as budding, flowering and ripening. The studied cultivars are divided into three groups (early-, average- and late- ripening). Among the researched varieties, the early cultivars Fialka, Sil'ginka, Bakcharsky Vyelikan were noted as well as Honey Bee, Doch' Vyelikana, Duet, Karina and besides them, Duet, Avrora, Spokusa on the basis of their best yield. The large-fruited cultivars were Bakcharsky Vyelikan, Doch' Vyelikana, Bakcharskaya Yubilyeinaya, Sil'ginka. Spokusa and Fialka were characterized for high taste qualities (8.7-8.8 points). The water regime study of the leaves of 12 inland and foreign varieties was conducted. The field and laboratory-field methods were used for determining drought-resistant varieties and hybrids. The water-holding capacity of the leaves was analyzed by calculating their water loss per unit of time withering artificially, exhibiting the

leaves in the conditions of air drought, as well as its hydrodynamics. According to the indicators of the leaves water-physical properties the cultivars were determined: very high -droughty - Duet; high- and average- resistant - Honey Bee, Carina, Doch' Vyelikana, Alicia, Spokusa, Bakcharsky Vyelikan and Fialka; low-resistant - Aurora, Bogdana, Bakcharskaya Yubilyeinaya and Sil'ginka. The above-mentioned cultivars should be used for the researches by the methods of the primary strain investigation and for the usage in the modern breeding programs.
Key words: sweet-berry honeysuckle, cultivar, phenological phases, yield, water-holding capacity, drought-resistance.

АДАПТИВНОСТЬ НОВЫХ СОРТОВ ЖИМОЛОСТИ СИНЕЙ (*LONICERA COERULEA* L.) В УСЛОВИЯХ ЛЕСОСТЕПИ

Я.Ю. ТЕРЕЩЕНКО, В.А. КРИВОШАПКА,
О.М. ЯРЕЩЕНКО, кандидаты с.-х. наук
Институт садоводства (ИС) НААН Украины, 03027, Киев-27, ул. Садовая 23,
e-mail: yantereshchenko@gmail.com, v.kryvoshapka@ukr.net, yareshchenko_a@ukr.net
В.Г. ЛЫСАНЮК, доктор с.-х. наук, профессор
ННЦ «Институт механизации и електрификации сельского хозяйства» НААН Украины, 08631, Киевская обл., Васильковский р-н, пгт Глеваха, ул. Вокзальная, 11

Изложены результаты коллекционного сортоизучения жимолости синей отечественной и зарубежной селекции в северной части Лесостепи. Установлены суммы активных температур для прохождения растениями основных фенофаз развития. Исследуемые сорта разделены на три группы по спелости (ранне-, средне- и позднеспелые). Выделены лучшие по урожайности (Дуэт, Аврора, Спокуса). Проведено изучение водного режима листьев у 12 отечественных и зарубежных сортов. Согласно показателям водно-физических свойств листьев, как наиболее стойкие к засухе, выделились Дуэт, Ханиби, Карина, Дочь великана и Алисия.
Ключевые слова: жимолость синяя, сорт, фенологические фазы, урожайность, водоудерживающая способность, оводненность, засухоустойчивость.

Одержано редколегією 03.01.19

DOI: 10.35205/0558-1125-2019-74-39-44
УДК 631.526.4:582.998

ЦІННІ ЗРАЗКИ ГЕНОФОНДУ КАЛІСТЕФУСУ КИТАЙСЬКОГО (*CALLISTEPHUS CHINENSIS* (L.) NEES.) ІНСТИТУТУ САДІВНИЦТВА НААН

Л.О. ШЕВЕЛЬ, А.І. ТРОХИМЧУК, кандидати с.-г. наук
Інститут садівництва (ІС) НААН України, м. Київ,
03027, Київ-27, Садова, 23,
e-mail: a.trokhymchuk@ukr.net

 © Шевель Л.О., Трохимчук А.І., 2019